

XVIII. L E V É L.

*Költ Komáromban, Bőjt Más Havának
3. Napján.*

Hertzeg Lauzunnak folytatása.

Lauzun, a' ki a' maga képzelődéseiben magát ezen a' fényes helyen látta, nem szenvedhette tovább a' kétségeskedést, azért folyamodott a' Montespán Asszonyhoz, hogy általa a' Királyt parolájának megtartására kényszeríthesse. Az ágyas arany hegyeket ígért néki, és egy ideig üres reményféggel bízatta, míg nem végre Lauzun, hogy bizonyost tudhatna, olyan boldogot gondolt, a' minémü még soha udvari embernek eszébe nem jutott. Tudta, hogy szokása a' Királynak, ebéd után egy két óráig ágyasa mellett múlatni; Lauzun tehát egy Komornáját Montespán Asszornynak meg-veztegeti, a' ki őtet az ágy alá, mellyben a' Király a' maga kedvesével feküdni szokott, el-rejti. Itt hallgatja mind végig a' bezzéllgetést, és ki-tanúlja, hogy néki Louvois ellene van, hogy a' Király a' titoknak ki-nyilatkozásaért bosszonkodik, és néki a' meg-ígért hívatalt adni nem akarja, és hogy

M. Gyűj. III. N.

S

a'

a' Királyi ágyas nem hogy mentené ötet, mint ígérte, hanem még inkább a' Királyt fel-tett szándékában meg-erősíteni kívánta. Könnyű kinek kinek azt a' félelmet képzelni, a' mellyben vólt Lauzun a' játék és be-széllgetés alatt; eggy leg-kifsebb mozdulás, eggy akaratja ellen való prüfzkölés könnyen el-árúlhatta vólna, és mi lett vólna akkor belöle? De ekkor is ki-pótlotta a' szerentse az ő okofságának híjánofságát — a' Király fel-költ, fel-öltözött, és az ágyas is ment más szobába, hogy a' kendőző asztalhoz ül-jön. Ekkor elő mász az ágy alól Lauzun is, fiet haza menni, hogy az udvarhoz fel-készülhessen, és onnan ismét vissza térhessen az udvarba, hogy ott új balgatagfágot vi-gyen végbe. Oda áll azért éppen a' Montespán Asszony' ajtaja elébe, és a' mint az szobájából ki-lépne, nyújtja a' karját, és kérdezi tettetett alázatos tisztelettel: ha val-lyon emlékezett vólna e' felöle a' Király e-lőtt? A' pedig felel, hogy igen is, beszéli hogy mindent tett a' Hertzeg' hasznáért, di-tsekszik néki mutatott kézségével 's a' t. És hogy még jobban meg-szégyenítené Lau-zun a' Dámát, még tovább kérdezőskö-dik, és mindég tsak hasonló feleleteket nyér, míg nem meg-unván a' sok hazugfágot, kö-zelébb vonúl füleihez, es illyen goromba szókat lúg néki jó hallató hangon: " Hazug,
„ ol-

„ oltsárló, hitván Montespán! „ 'S egy-
szersmind szórol szóra el-mondja néki a' Ki-
rályal tartott egész ágybeli beszéllgetését.
Ezen a' Montespán Alfzony annyira meg-
ijedett, hogy azonnal el-ájúlt — oda sza-
lad a' Király és kérdezi: mi légyen annak
a' változásnak oka, ki minekutánna azt
meg-értette volna, nem különben el-tsudál-
kozott, hogy miképpen mehetett az Lau-
zunnak fülébe. A' Hertzeg még itt sem ál-
lott-meg, hanem egy két nappal azután,
midőn a' Királynál volna, ugyan tsak nagy
méreggel 's hatalommal kényszeríti Lajost,
hogy paroláját tartaná-meg. A' Király tsak
röviden felelt néki, hogy mivel kezeit ez a-
latt a' konditzió alatt adta, ha a' Hertzeg
hallgatni tudna, azonban pedig a' konditzi-
ót meg-nem tartotta: tehát ő sem volna kö-
teles szavának meg-felelni. Lauzun hátat
fordít a' Királynak, ki-vonja a' kardját,
rá-hág annak vasára lábával és el-töri, 's így
kiáltot-fel mérgében: „ Nem szolgálok többé
„ olyan Úrnak, a' ki a' maga ígéretét illy
„ tsúfosan meg-szegi. „ Ebből a' lett, hogy
más nap reggel a' maga szobáját ismét a'
Bastillének egyik szobájával kéntelenítte-
tett fel-tserélni. De innen is ki-segítette ő-
tet az ő jó szerentséje, és újlag fok ideig
élt a' Királynak kegyelmével. Azonban a'
Montespán Alfzony, a' ki mind eddig is a'

Hertzeſ' goromba ſzavait el-nem felejtette, öfzve esküdött Louvoifſal, a' Lauzun' vég-fő meg-rontására, és mind addig keresett ſzíneket, a' mellyek alatt ötet a' Király elött gyanúſſá teheſe, míg nem a' Király harmadſzor is a' Baſtillébe küldötte ſzegény fejét, a' honnan kevésſel azután Pignerólba egy föld alatt való tömlöztbe vitetett. Itt ült ő mint egy négy öt éſztendeig, és megtudván, hogy a' vólt Királyi Kints-Tartó Fouquet (Fuké) tőle nem meſſze egy más tömlöztben vagyon, lyukat tört a' falon, és azzal öfzve jővén, az egy más történeteiről való beſzéllgetésre alkalmatofſágot ſzerzett. Fuké, a' ki Lauzunt (Lozünt) a' leg-nagyobb fényefſégben hagyta az udvarnál, alig hitt a' maga ſzemeinek, a' midőn ötet mostani állapotjában meg-látta, és a' maga ſzerentſéjének változásáról való-beſzédit olly tsudálatosnak és el-nem hihetőnek találta, hogy a' Hertzegnek a' hoſſzú tömlöztözés miatt való meg-örüléſéről gyanakodni kezdett. Azután mind ketten meg-ſzabadútlak űk a' tömlöztből, de a' mellyben úgy meg-gyűlöltek egymást; hogy azután mindenkör egymás' ellenſégei vótlak. Lauzun rabſágából való menekedése után iſmét meg-jelent az udvarnál, és a' Király régi jó kedvének most is rézfefévé lett, azért, hogy mind a' Királyt magát, mind az egéſz udvart múlat-

lat-

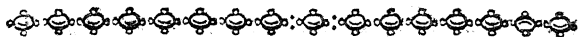
lattatni tudta elmés gondolatival, a' honnan még olyanokat is mondhatott 's tselekedhetett ő, a' mellyekért más szárazan el-nem ment volna. Még egyet említek erről az emberről, a' mellyből által láthatni, hogy néki vétkül nem tulajdonított, ha szinte tréfájával meg fértett is mást.

Gróf Tesse (Tessz) meg-nyeri a' Daragonyosok' Generalis Inspektorágát, és a' Királyt köteletségéhez képest ebben az új Méltóságában, a' Regimentje előtt meg-akarja köszönteni. Beszéli felőle Lauzunnal, a' ki valaha viselte ugyan azt a' tisztséget, és elől hozza az öltözetet, a' mellyben ez alkalmazottsággal akar meg-jelenni, a' lovakat, azoknak készületeit, Uniformát 's a' t. Lauzun mindent helyben hágy, míg nem a' Kalapra kerül a' szó. Ekkor kérdezi a' Grófot, hogy mitsodás kalapot szándékozik feltenni? Amaz úgymond, nem tehetek egyebet, hanem daragonyos süveget; de Lauzun, a' kinél már fel-vólt téve, hogy Tesséből tsúfot üz, rá beszéli, hogy mint Generalis Inspektor, éljen a' maga jufsával, és a' Király előtt szürke kalapban jelenjen meg. A' könnyen hívő Tesse meg-köszöni nagy emberféggel Lauzunnak ebbéli tanátságát, és azonnal lovas póstát küld Párisba, a' ki néki illyen ritka fő-ékekséget hozzon. Egyfzer el-jő a' Mustrának napja,

a' Gróf meg-mutatja magát a' Királynak a' szürke kalapban, ki is meg nem foghatván ezt az áll-ortzás ékekséget, kérdezi, hogy hol vette a' kalapot? Párisban, felel a' Gróf. Hát mit akar Kegyelmed vele, kérdi továbbá a' Király? Ez azért van úgymond a' Gróf, hogy Felféged ma nekünk ezt a' tisztelességet téfzi, és rajtunk mustrát tart. De mi közi a' szürke kalapnak a' mustrához? Ekkor a' Gróf szorongattatván tsak ki-mondja, miképpen hallotta légyen azt, hogy neki mint Generalis Inspektornak ez napon jusza vagyon szürke kalapot viselni. Szürke kalapot? felkiált a' Király nagy álmélkodással. Kimondotta azt kegyelmednek? A' Lauzun úgymond, ki ez előtt maga vóltebben a' hivatalban. Ekkor nem tartóztathatta magát Lauzun a' nevetéstől, és elébb állott. A' Király, a' ki az egész tréfát által-látta, megindúlva szól Tefének: „Látom, hogy kegyelmedet Lauzun bolondá tette, kövesse kegyelmed az én tanátsomat, és küldje a' kalapját a' Præmonstratensis Barátok' Priorjának, kinek jobban fog az illeni. „Ámbár ez a' sérelem igen nagy volt, és más forma környül-állások között viadalt húzott vólna maga után; még is Telle a' Lauzun nagy Kréditje miatt, soha elég-telt kérni nem bátorkodott, hanem az egész dolog tsak el-temettetett.

Pestről. Cs. I.

A'

A' Találós Mese vólt Gyertya; a' Rejtett Szó Szegénység, mellyből ki-telik szégyen, nyegés, szeny, egészség.

Találós Mese.

Van egy Atya; vagynak tizenkét fiai,
 Kiknek ismét lettek tizenkét Jányai.
 De nem egy színűek, mert felét szökének
 Látjuk; és a' felét nézzük feketének.
 Mind halhatatlanok, még is mind meg-halnak.
 El-futnak előlünk, 's vissza nem talpálnak.

Rejtett Szó.

Három tulajdona a' meleg ferdőnek,
 Kettő pedig örül a' híves erdőnek.
 A' hármát engedjük a' dög bőr-tserzőnek,
 Kettejét Deakúl a' jó vers-szerzőnek.
 Martosról. Édes Gergely.

A' MAGYAR KORONÁHOZ.

Mikor ez a' drága kints Fēbruáriusnak
 20-dik napján, Budára lett le-vitetése-
 kor Kamárom alatt meg-dllapodott, 's
 az Ország' útján két felől álló sok ezen
 emberektől, kitsinyektől 's nagyoktól
 fő-hajtással tiszteltetett. — Sietve ké-
 szítette Pétzeli József, 's ugyan akkor

a' Koronát kísérő Méltóságoknak nyomtatásban kezekbe adta.

Te Nemes Bújdosó! kit fok hartzok között
 A' vért szomjúzó kard nem egyfzer üldözött,
 Úgy hogy mint a' Nóé' galambja nyugvásra
 Helyt nem lelvén, szálltál eggy ágról a' másra.
 Mint eggy rab idegen földön is lakoztál,
 Mellyel fok bút vitéz. Eleinkre hoztál;
 Míg állandó szállást nyújtott Po'sony' vára —
 Honnan Bétsbe mentél szívünk' fájdalmára —
 — — De örökké áldott légyen JÓ'SEF' Neve,
 Ki mint másban itt is Vígafztalónk leve.
 Minden panaszunknak ma szakasztá véget,
 Le-küldé e' régen ohajtott vendéget — —
 Jertek ezereként menjünk ki-elébe;
 Minden igaz Magyar írjon örömebe,
 Fogadjuk e' kintset tisztes fő hajtással,
 Kéz tapfolásokkal, öröm kiáltással.
 Zengjen Ifjak' 's Szüzek' szájokban víg ének,
 Emeljék az Úrhoz kezeket a' Vének!
 Ha'sgafsák az Eget az Ágyú' zúgáfi,
 A' musika szerszám' édes harfogáfi.
 Illy szép napot Hazánk érni tsak akkor fog,
 Ha kedves Királyunk' fején e' kints ragyog —
 Még a' Nap is bámúl, mosolyog Hazánkra,
 Tsapodár fényt lö-le ditső Koronánkra.
 El-üzte a' felhöt, havat, 's komor szelet,
 Érttünk kies nyárrá tette a' mord telet. *

Mil-

* Februáriusnak 18-dik 19-dik 's 20-dik napjai felette kellemetefek voltak.

Millyen vólt Trójának hajdan Pallás' képe,
 A' Frigy' Ládának mint tapsolt Júda' népe,
 'S mint folyt a' víglágnak szózatja szájából,
 A' Sionra vívén azt Óbed' Házából:
 E' bújdosó kintsnek Magyar nép! úgy örülj,
 Minden panasz-könyvet szemedről le-törülj.
 Hétfzerte inkább már szerezd JÓ'SEFEDET,
 Ki illy édes lántzal szorongat tégedet — —
 Hallom hogy a' Haza örömében írva
 Így szól; *szivemben lelj' KAUNITZ'* ne-
 ve írva.

Mert vitéz Nemzetünk' mindig kedvellette,
 Ügyében mint Atya bátran szólott mellette,
 Te késő maradék! e' Hazánk' Tútorát
 Tiszteld's háládással tsókold hideg porát! —
 Érfek BATTYÁN, PÁLFFY 's az Ország'
 Bírája

Éljen - - - Éljen - - - kiált minden Magyar'
 szája - - -

Mindenik hogy Hazánk' hasznát's díszét nézte,
 Örök kedvességgel fejét meg-tetézte —
 KEGLEVITS, NADASDY édes nevezetek!

'S ezekre elménkbe tünt emlékezetek!
 Méltóságos Grófok! e' kints' hív őrzőji!
 Ti Nemes vitézek! 's más fő kísérőji,
 Ím minden szemek itt a' könyvtől nedvesek,
 Itéljétek ebből vagytok melly kedvesek!
 Tudom nemesbb-hérre ennél nem is vágytok;
 Köszöni a' Haza gondos fáradságtok —
 Indulj már's több könyvvel ortzánk'ne áztatsad

Repülj szép Bújdosó, útatad folytassad,
 De a' rád mofolygó öröm' özönében
 Le-felé lietvén a' Duna' mentében,
 Vesd szemed' Vicegrád' el-fzórtt hantjaira,
 'S Emlékezz Nemzetünk' törfök-Atyjaira.
 Európának nem vólt hajdan illy szép helye,
 Békefég' Temploma's Ditsőfég műhelye!!
 'S E' Paraditsomból, mellyben virágjában
 Múlattál, nézd mit tett az Ég haragjában.
 Több szép Városink is földig így rontattak,
 'S Eleink' véreik víz módra ontattak —
 Budának is más már az-ólta formája,
 De meg van még ama Héró' Palotája;
 Ki minden bajt 's panaszt Hazánkból ki-üzött,
 Fejére minden nap zöld koszorút füzött.
 A' föld' Királyait virtussal haladta,
 A' békefég 's bőfég virágzott alatta —
 Kétfég nélkül fogod Budában tsudálni,
 Hogy ott Magyar Dámát nehéz már találni.
 Azok is fájdalom! kik még hellyel vagynak,
 Napról napra ruhánk' 's nyelvünkkel fel-
 hagynak.
 Vajha! óh Drága Kints, mikor mégy feléjek,
 E'két rézfben szállna új lélek beléjek!!
 Ott lakj már Attila' első remekében,
 Hajdan pompás Várban Országunk' szí-
 vében.
 Ne bújdoss, itt maradj annak keze mellett,
 Kinek leg-előfzör fénylél feje felett.
 Míg e' Duna harfog a' Magyar térfégen,
 Míg

Míg

Míg ama tűz-tenger fúgázik az égen,
 Míg el-nem jő e' nagy roppant világ' vége,
 Köztünk lakj, 's légy Hazánk' dísze 's ditső-
 lége.

Noha szánt szándékkal nem szoktuk említeni aokat a' Leveleket, mellyek nyelvünk' gyarapítására tzelező igyekezetünknek ditséretével tellyesek; de még is meg-nem állhatjuk, hogy két R. Catholicus Uraknak 's buzgó Hazafijaknak hozzánk küldött betses leveleikből valamit ne említsünk.

— „ Alíg lehet könyvezés nélkül olvas-
 „ nom, melly hathatós szókkal köti szívünk-
 „ re a' Magyar nyelvet a' Mindenés Gyűj-
 „ temény, 's melly igen erőlködik abban,
 „ hogy valaha Literátúránkat még a' Fran-
 „ tziákkal 's Anglusokkal is meg-esmértes-
 „ se. A' Protestánsoknak ditséretekre meg-
 „ kell vallanom, hogy eleitől fogva ők
 „ vóltak leg-inkább Magyar nyelvünknek
 „ 's Nemzeti bélyegünknek, őrizőjik. Ha
 „ ők nem lettek volna, talán eddig mind
 „ nyelvünk, mind Nemzeti characterünk
 „ végképpen el-töröltetett volna. — Sí-
 „ hat minden jó Hazafi, mikor meg-gon-
 „ dolja, melly vakok és háládatlanok vól-
 „ tak Eleink ezek eránt a' fellyebb való Szá-
 „ zadban. Mikor ők háborgattatván a' ma-
 „ gok

„ gok Vallások mellett ki-költek ; ugyan
 „ akkor Országunknak szabadságát őrzötték.
 „ Pártosággal nem lehet őket vádolni; mert
 „ az András' Törvénye fzerént, szabad vólt
 „ minden Nemes embernek karddal óltal-
 „ mazni magát, ha egyszer az Ország' Tör-
 „ vényei ellen háborgattatott. Ők pedig
 „ soha sem keltek-fel egyébért, hanem a'
 „ magok óltalmazásáért. Appelláltak e'
 „ végre az 1606-ban Bétsben kötöttetett
 „ Frigy-kötésre; 's a' mi Eleink olly egygyü-
 „ gyük 's előre nem látók vóltak, hogy
 „ még azt mondótták, hogy Ország-Gyü-
 „ lésében az a' Békeféség nem vétetett-bé,
 „ és így nem szükség meg-tartani. Bóldog
 „ Isten! mire nem vízf' a' rosszúl értett buz-
 „ góság! Nem gondolták-meg, hogy ma-
 „ gok alatt vágják a' fát, és hogy szabadsá-
 „ goknak leg-erősebb oszlopát önként akar-
 „ ják le-rontani, mikor a' Bétsi Frigy-kö-
 „ tés ellen törekednek, mellyet más Hatal-
 „ mafságok is meg-erősítettek. — Mennyit
 „ nem törekedtek tsak tíz esztendőktől-fog-
 „ va a' Norma ellen; melly ha egyszer kö-
 „ zönfégefsé lett vólna, a' mi Nyelvünket
 „ lafsanként, 's azzal egygyütt idővel Nem-
 „ zetünket is el-törlötte vólna. Már né-
 „ mellyek, a' kik Nemzetünknek titkos el-
 „ lenfégei vóltak, 's annak el-törlésében
 „ munkálódtak, azon vóltak, hogy gyer-
 „ me

„ mekeink ne is taníttassanak a' Magyarol-
 „ vasásra 's írásra. — Mi lett volna ebből,
 „ hanem hogy a' gyermekek nem tudván
 „ írni és számolni Magyarúl, mindeniket
 „ Németül tselekedték volna: az ezektől
 „ származandó gyermekek a' Szüléket kö-
 „ vették volna: és így a' harmadik Nem-
 „ zetfég már a' maga Nemzeti bélyegét e-
 „ gézzen el-vesztette volna. — Minden fi-
 „ gyelmes és okos Hazafi által-láthatja,
 „ melly fokot közönhetünk e' részben is a'
 „ Protestánfoknak, — Azért is nagyon há-
 „ ládatlan lenne az a' Hazafi, a' ki a' Pro-
 „ testánfokat, nem hogy ezen mostani Val-
 „ lásbéli gyakorlásokban leg-kifsebbé is meg-
 „ háborítaná; hanem abban is ellenkezne,
 „ hogy a' Bétsi Frigy-kötésnek ereje sze-
 „ rént egész szabadságok vissza-adattasfék:
 „ mert mikor ezt tselekezzük, akkor az e-
 „ gész Orzágnak tántorgó szabadságát erő-
 „ sítjük-meg. „ —

A' másik Levél, mellyet, valamint az
 előbbet is, a' fzemérmetség nem engedi
 egészen közölnünk, így kezdődik: „ Elég-
 „ telen vagyok annak az édes érzésnek ki-
 „ fejezésére, mellyet akkor érzek, mikor
 „ az Úrnak fok szép Magyar Könyveinek
 „ olvasásával múlatom magamat. Égtem
 „ ugyan még kisdéd koromban is Hazám'
 „ szeretetésétől; de hogy annak nyelvét is
 „ nagy-

„ nagyra betsüljem, azt az Úr' munkái elé-
 „ be-függefztett igaz Hazafiúi érzékenységgel bíró Elő-Beszédek tselekedték. En-
 „ nek-előtte két elztendővel, midőn még
 „ a' Magyar eget sűrűebb homály borította,
 „ és. midőn Nagyjaink' szemlátomást való
 „ kortsofodása meg-szomorított; magam ví-
 „ gasztalásáára, 's el-keferedett szívem' tsen-
 „ deségére, a' Yung' Éjtszakái előtt lévő
 „ Ajánló - beszédet szoktam egy-más után
 „ többször is el-olvasgatni, a' hol olly meg-
 „ illetőde és olly hathatós szókkal terjesz-
 „ ti kedves nyelvünknek szomorú ügyét
 „ Nagyjaink elébe, és a' hol magát anya
 „ nyelvünk' szíves Prókátorának vallja. - - -
 „ Ugyan minek is tulajdoníthatnánk azt a'
 „ nagy mozgását Nemzetünknek, mellyet
 „ mutat mostan nyelve' pallérozáfában, mint
 „ az Úrnak serkentető Írásainak. Mi bizo-
 „ nyára Ifjak, majd nagyobb gráditsra emel-
 „ kedvén nyelvünk, háláadásal fogunk em-
 „ lékezni az Úrról, és mintegy ditseked-
 „ ve mutatni fogunk betses személlýére;
 „ hogy az Úr vólt eggy, a' ki a' habok kö-
 „ zött bátran állott, 's Nemzetünket nyel-
 „ ve' betsülésére indította, és hogy annak
 „ a' templomnak melly most épül, eggyik
 „ fundamentom-tévője vólt. - - - - Oh ha
 „ tsak látná érdemes Úr! melly nagy öröm-
 „ mel és tapsolással olvassuk azt a' Minde-
 „ nes

„ nes Gyűjteményben , midőn úgy Próká-
 „ torkodik nyelvünk mellett , midőn a' De-
 „ ák nyelv ellen ki-száll , hogy ne uralkod-
 „ jék a' Dicaftériumokban ; valóban szentül
 „ és okosan esik az , hogy majd egy Le-
 „ vél se marad-el , mellyben a' Deák nyelv
 „ ellen ki ne támadnának . Bizonyára a
 „ ilyen dolog nékiünk leg-jobban tetszik ,
 „ mert mi előttünk is tűrhetetlen , hogy tsak
 „ a' Deákat kéri a' Vármegyék , és még
 „ most se veszik eszékbe a' Deák nyelvből
 „ következett kárát Országunknak . Mi u-
 „ gyan nem betsűljük többé annyira , hogy
 „ ezen hólt nyelv uralkodjék a' Magyarok
 „ le-nyomására , hanem annyira tiszteljük ,
 „ hogy abból szükfégés tudományt vegyünk ;
 „ azért már a' Próbákon is a' Deák helyett
 „ Magyarúl felelünk , és mondhatom , hogy
 „ nem is vólt még olly helyes Exámenünk
 „ mint az , olly gyönyörű vólt folyamatja
 „ annak a' szép Magyar nyelvnek . Arra
 „ kérem tehát nagy alázatofsággal az Ura-
 „ kat az egész Ifjúság' nevében , hogy a'
 „ mostani környül-állásokra nézve , a' Deák
 „ nyelv ellen (úgy is már a' Német oda
 „ lesz') hartzoljanak még bátrabban , rak-
 „ ják-fel igen érzékenyül , melly nagy kára
 „ következik abból az Orzágnak ; ellenbe ,
 „ minő hafzna lenne belőle . Nem ártana
 „ ha sokszor nagyobb részét egy Levélnek
 „ il-

„ illyennel meg-töltenék; hozzák elő a' kül-
 „ fő Nemzetek' példájokat. Ezt ugyan már
 „ fok ízben tselekedték' az Urak; hanem
 „ most leg-jobb lesz', mivel majd megint
 „ Vármegyék' Gyűléseik lesznek; és kivált
 „ esztendőre ha Ország-gyűlése lesz', ne kér-
 „ jék újra a' Deákot. Bár valaki egész mun-
 „ kával kelne-ki ellene, 's a' t. „

Noha már mi ezt fok Leveleink-
 bentelyestettük; de még is nem léfzen ta-
 lán únalmas érdemes Olvasóinknak, ha még
 erről egyet kettőt szóllunk. Ha mind a-
 zokat az újításokat, mellyek egynehány esz-
 tendőktől-fogva Hazánkba bé-tsúfztak öszve
 tesszük is; mind azok együtt gondoltatván;
 nem fértették olly elevenen Nemzetünket
 mint az, hogy a' Törvény székek Németül
 folytattattak. A' ki józanon tudott gondol-
 kozni, minden úgy képzelhette ezt magá-
 nak, mintha az idegenek, minden Magyar-
 nak az elsőől fogva az utólsóig nyaka tsi-
 gájára hágtak volna. — Ha a' Korona Béts-
 ben maradt volna is, ha földjeink fel-mé-
 rettettek volna is; ha a' Nemesség adó alá
 vettetett volna is, 's a' t; még is tsak meg-
 maradott volna a' mi Magyar Nemzetünk:
 de ha az Oskolák Németül tanítottattak, 's a'
 Törvény-székek Németül folytattattak vol-
 na, úgy a' Magyarfág az Európai Nemze-
 teknek Laistromjokból vég-képpen ki-töröl-
 tetett volna.

(A' többi következik.)